

Er lag een trommeltje in het gras

Over het boek

Auteur: Edward van de Vendel

Illustrator: Sanne te Loo

Uitgeverij: Querido

Jaar van uitgave: 2020

Over de makers

Edward van de Vendel wilde heel graag meester worden, hij stond zo'n zestien jaar voor de klas. Hij was ook directeur en adjunct-directeur en, zo zegt hij zelf 'ik had altijd de leukste kinderen van het land in de klas'. Als kind las hij niet zo veel, maar nu gaat lezen boven alles.

Edward van de Vendel is een literaire duizendpoot. Hij schreef al zo'n honderdtal boeken zowel kinder- als jeugdboeken, prentenboeken, boeken voor eerste lezers en ook een heel aantal poëziebundels. Hij heeft ook een heleboel boeken vertaald zowel uit het Engels, het Duits, het Italiaans, het Noors en het Zweeds. De meest bekende boeken die hij vertaalde, zijn ongetwijfeld de boeken uit de reeks 'De waanzinnige boomhut'.

Edward van de Vendel won al heel wat prijzen: Zilveren Griffels, de Woutertje Pieterseprijs, De Gouden Zoen en de Gouden Lijst,... en ook in het buitenland werden zijn boeken meermaals bekroond.

Edward van de Vendel werkt samen met een heleboel illustratoren. Met Sanne te Loo maakte hij eerder al 'De jongen die met de dieren schaatste'.

Bronnen: www.edwardvandevedel.wixsite.com

Sanne te Loo is een Nederlandse illustratrice. Ze studeerde aan de academie voor Beeldende Kunst in Breda. In 1999 verscheen haar eerste prentenboek 'Het herderinnetje en de schoorsteenveger' naar het verhaal van Hans Christiaan Andersen. Ze schreef en illustreerde daarna een aantal eigen boeken zoals 'De schoenen van de zeemeermin' maar meestal werkt ze samen met andere auteurs zoals Edward van de Vendel, Jef Aerts ('Kersenhemel') of Sjoerd Kuiper ('De duik' en 'De man met de zeegroene ogen'). Haar illustraties zijn vaak sprookjesachtig en een beetje dromerig. Ze maakt eerst een schets die ze daarna kleur geeft. Ze werkt het liefst met aquarel en verf. Met haar boek 'Dit is voor jou (2018)' won ze een Zilveren Penseel. Bronnen: www.sanneteloo.nl, <https://www.youtube.com/watch?v=1cWRam4qxCI>

1. VOOR HET LEZEN

MATERIAAL

- Koekentrommel
- Voeldozen met materiaal in

1.1 Omslag

Laat de voorkant van het boek aan de kinderen zien en stel de volgende vragen.

- Wat zie je op de voorkant?
- Vraag hen om de titel te lezen. Waarover zou het boek gaan?
- Zien jullie een trommeltje op de voorpagina? Waar is het trommeltje? De juryleden zullen misschien antwoorden dat ze geen echte trommel zien, maar wel een soort ton waar een jongen op slaat. Als je dit antwoord krijgt, vertel hen dan dat dit boek in Nederland werd gemaakt. In Nederland en Vlaanderen spreken we dezelfde taal, maar sommige woorden gebruiken we anders. In Nederland bedoelen ze met 'trommeltje' een koekentrommel. Laat hen naar de cover kijken en de (koeken)trommel aanwijzen. Dit is belangrijk voor een goed begrip van het verhaal.
- Toon de meegebrachte koekentrommel aan de juryleden. Vraag hen wie er thuis ook een koekentrommel heeft. Of misschien bij opa en oma? Vraag hen ook wat ze met de trommel doen als de koekjes op zijn (nieuwe koekjes in steken, spulletjes in bewaren zoals kaarten, foto's, knutselspulletjes... Alle antwoorden zijn goed.)
- Laat de juryleden even fantaseren over wat er misschien in het trommeltje op de voorpagina zit.
- Stel dat jij plots in het gras een trommeltje vindt, welk gevoel zou je daar bij hebben?

Maak de juryleden warm voor het boek met voeldozen. Je hebt verschillende mogelijkheden:

- Je neemt een schoendoos en snijdt ronde gaten uit de zijkant. Je steekt verschillende spulletjes in één doos. Door hun hand door de gaten te steken, voelen de juryleden wat er in zit.
- Je kan ook verschillende voeldozen maken waarbij je in elke doos maar één ding steekt. Als je de dozen verschillende kleuren geeft, kan je daarna bespreken wat er in welke doos zat.
- Je kan in de voeldoos spulletjes steken die oma Lina erin had gestoken, maar je kan er ook heel andere dingen insteken zoals een knuffeltje, een speelgoedautootje, een papieren vliegertje, een wasknijper...

2. TIJDENS HET LEZEN

MATERIAAL

- Vergrote afbeelding (minstens A3) van de tijdlijn die je in het boek vindt zowel eentje voor jezelf als voor elk (duo) jurylid

Voordat je het boek gaat voorlezen aan de juryleden, raden we aan om even stil te staan bij de manier waarop je de juryleden met het boek gaat laten kennismaken. De volgende aandachtspunten kunnen je mogelijk helpen om keuzes te maken die bij jouw groep juryleden hoort, bij de tijd die je hebt...

- Lees het boek voor aan de juryleden. Zowel de tekst als de prenten zijn belangrijk in dit boek. Ze versterken elkaar. Toon daarom de prenten tijdens het voorlezen aan de juryleden. Door gericht naar de illustraties te kijken, zullen de juryleden meer herkennen op de tijdlijn op het einde van het boek en de chronologie beter begrijpen.
- De tekst van dit boek is heel mooi geschreven. Lees het verhaal daarom voor zoals Edward van de Vendel het heeft geschreven en laat je niet verleiden om het zelf te vertellen. Als je vermoedt of merkt dat de juryleden een woord niet begrijpen, leg je het uit.
- Het boek is niet erg dik en bevat weinig tekst. Hierdoor heb je de mogelijkheid om het boek een keertje helemaal voor te lezen zonder dat je er vragen bij stelt. Bij een tweede lezing stel je vragen en ga je dieper op het boek in. Dit heeft als voordeel dat de juryleden het boek al eens helemaal hebben gelezen en weten hoe het in elkaar zit. Je kan er ook voor kiezen om het boek maar één keer voor te lezen en tijdens de eerste lezing vragen te stellen.

We geven een aantal vragen ter inspiratie. Afhankelijk van de keuzes die je maakte, bekijk je zelf welke vragen je stelt en wanneer je ze stelt.

- Leg bij het lezen telkens de nadruk op 'daarvoor'. Niet voor alle jonge juryleden van groep 2 zal het evident zijn om de chronologie in dit boek meteen te begrijpen.

- Pagina op de zolder van oma Lina:
 - 'Wat is het hier een rommeltje, wat doen we met dat ... (trommeltje)?' Laat de juryleden dit rijmwoord invullen.
 - Waar zijn de drie dochters op deze tekening? (Laat de juryleden de dochters aanwijzen)
- Pagina waarop oma Lina steeds jonger wordt afgebeeld:
 - Op welke tekening is oma Lien het jongste? Laat de juryleden dit aanduiden (rechts). Vertel hen dat het boek hier teruggaat in de tijd.
 - Werd oma Lina doorheen de tijd altijd op dezelfde manier aangesproken? (neen)
 - Kunnen jullie de verschillende namen opnoemen? (oma Lina, mevrouw Lien, gewoon Lien, lieve Lientje)
- Pagina waarop Lientje een trommeltje verstopt in de kast:
 - Wat zie je op de prent? (Het aapje zullen ze waarschijnlijk vreemd vinden.)
 - Zou Lientje in België of Nederland gewoond hebben toen ze klein was? (Neen, waarschijnlijk niet want hier leven geen apen).
 - Waar leefde ze misschien wel? (Afrika)
 - Zie je nog dingen op deze prent die je aan Afrika doen denken? (masker van een antilope) Sommige aandachtige juryleden hebben misschien op de vorige pagina's opgemerkt dat er een leeuw op het trommeltje staat. Leeuwen leven ook in Afrika.
- Pagina waarop het trommeltje in het gras ligt:
 - Laat de juryleden het trommeltje zoeken op deze pagina.
- Pagina waarop de jonge Sebas twee stokken vastheeft. Lees de tekst voor.
 - Laat de juryleden vertellen bij deze prent (Het trommeltje ligt open op de grond en lijkt leeg. Sebas heeft twee stokken vast.)
 - Zouden die uit het trommeltje komen?
 - Wat zou er nog uit het trommeltje komen? (Laat de juryleden raden. Later in het boek – op de volgende bladzijde en bij de tijdlijn – kan je naar deze pagina teruggaan en weet je wat er allemaal in het trommeltje zat.)
 - Zien jullie op de prent nog spullen die je aan Afrika doen denken?
- Pagina waarop het leven van Sebas staat afgebeeld
 - Hoe werd Sebas genoemd toen hij jong was, en daarna? (Sebas, Sebastiaan, meneer, lieve opa Bas)
 - Wat zou de hobby of het beroep van Sebas zijn? (drummer)
 - Zie je spullen op deze prenten die uit het trommeltje zouden kunnen komen? (stokken die hij gebruikt om te drummen, masker, krokodil, foto, ketting rond zijn hals, doek, vrucht)
 - Je kan met de juryleden hier opnieuw even ingaan op de dubbele betekenis van het woord 'trommel'.
- Tijdlijn (spreekoefening)
 - Overloop samen met de juryleden de tijdlijn. Vervolgens laat je de juryleden in duo bij de tijdlijn vertellen wat ze zien. Op deze manier reconstrueren ze voor zichzelf de chronologie van het verhaal en zijn ze zelf actief betrokken. Doordat je tijdens het vertellen al aandachtig naar de tekeningen hebt gekeken, zullen de juryleden de tijdlijn nu gemakkelijker kunnen reconstrueren.
- Pagina waar opa Bas tegen een boom zit geleund. Laat de juryleden nadenken over eigen herinneringen en souvenirs van hun grootouders. Wees er als begeleider op voorbereid dat de antwoorden op deze vragen wel eens heel emotioneel kunnen zijn voor sommige juryleden bijvoorbeeld als kinderen een dierbare hebben verloren, als kinderen zijn gevlucht en nog iets of net helemaal niets uit het thuisland hebben... Laat hen vrij om hierover al dan niet te vertellen en geef ruimte aan deze emoties. Mogelijke vragen zijn:
 - Zijn jullie al eens op de zolder of in de kelder bij opa en oma geweest? Wat heb je daar gevonden?
 - Hebben jullie thuis spulletjes staan die al heel oud zijn en van je opa en oma waren? Of van je overgrootouders?
 - Welk gevoel krijg je als je naar deze spulletjes kijkt?
 - Heb je zelf dingen die je voor altijd wil bewaren en die nooit kwijt mogen geraken?
 - Wat doe je met jouw waardevolle spulletjes? Waar bewaar je ze? Kijk je er vaak naar of net niet?
- Laatste pagina:
 - 'Wat is er nu met het trommeltje gebeurd?' (Het ligt in het gras, Bas is het kwijt.)
 - Wie denk je dat het trommeltje nu zal vinden? (Laat de juryleden hier vrij over fantaseren.)

3. NA HET LEZEN

3.1 Verhaal

Aan de hand van inlevingsvragen, interpretatievragen, beoordelingsvragen denken de juryleden na over het boek.

- Zou je dit verhaal zelf willen meemaken? Waarom wel/niet?
- Wat zou jij doen als je één van de personen uit dit verhaal was?
- Zou dit ook in het echt kunnen gebeuren? Waarom wel/niet?
- Wat ben je in dit verhaal allemaal over oma Lina te weten gekomen? En over Sebas?
- Zou jij het boek aanraden aan je juf of meester? Aan een vriend of vriendin?
- Wat vind je van de opbouw van het boek? Vind je dat verwarrend? Vind je dat net leuk? Wat heeft je geholpen om de volgorde van het verhaal te begrijpen? Heb je nog al eens boeken gelezen waarin er met de volgorde van de gebeurtenissen werd gespeeld? (Laat de juryleden het boek opnoemen of eventueel op het rek in de bibliotheek zoeken)

3.2 Illustraties

Sanne te Loo maakt altijd eerst een schets van haar illustraties. Als de schrijver en de uitgever die schets goed vindt, gaat ze schilderen. Ook voor dit boek heeft ze de illustraties geschilderd.

Laat de juryleden nadenken over het belang van de illustraties in dit boek.

- Zou je het boek even goed begrijpen als er geen illustraties in het boek zouden staan? Laat hen beargumenteren waarom ze dit vinden.
- Een mogelijke vervolgvraag kan zijn: Welke illustratie(s) hebben jou geholpen om het boek helemaal te begrijpen?
- Je kan de juryleden boeken tonen waar de tekst heel belangrijk is om het boek te begrijpen (neem bijvoorbeeld een boek voor volwassenen uit het rek) en dat er ook boeken zijn waar vooral de tekeningen belangrijk zijn om het boek te begrijpen (toon hen bijvoorbeeld een prentenboek). Daarnaast zijn er ook boeken waar de schrijver en de illustrator heel goed moeten samenwerken omdat de tekst en de tekeningen niet zonder elkaar kunnen.
- Er zijn pagina's waarop Sanne te Loo veel verschillende kleuren gebruikt (bijvoorbeeld de levensloop van Sebas). Op andere pagina's gebruikt ze weinig verschillende kleuren, maar gebruikt wel veel verschillende tinten van een kleur (bijvoorbeeld de dochters op zolder). Vraag de juryleden wat zij van het kleurgebruik vinden, welk gevoel hen dit geeft, of ze een idee hebben waarom Sanne te Loo zo met kleurgebruik speelt... (Alle antwoorden zijn goed).

3.3 Beoordelingswoorden

MATERIAAL

- Woordkaarten (ook blanco)

- Leg de juryleden deze vraag voor: 'Als je in drie woorden dit boek zou moeten omschrijven, welke woorden zou jij dan gebruiken?'

Je kan woordkaarten gebruiken die je goed zichtbaar voor alle juryleden in de kring legt of op een bord bevestigt. Leg er ook blanco woordkaarten bij zodat de juryleden hier zelf een woord op kunnen noteren. De juryleden hoeven zich niet aan jouw woorden te houden, die dienen louter ter inspiratie.

Mogelijke woorden kunnen zijn: mooi, saai, moeilijk, gemakkelijk, grappig, leuk, beangstigend, triest, verrassend, avontuurlijk, geweldig, spannend, geloofwaardig, ongeloofwaardig, vlot verteld, herkenbaar, sfeervol, doet me niets, onverwacht, voorspelbaar, opgewekt, zielig, ingewikkeld, te gemakkelijk, duidelijk, onduidelijk...

Laat de juryleden hun keuze beargumenteren. Dit kan op de volgende manier: 'Ik vind het verhaal ... (beoordelingswoord), want ... (argument van het jurylid).

Misschien helpt het als je dit een keer voordoet. Geef duidelijk mee dat elk jurylid een andere mening mag hebben en dat de mening van ieder jurylid uniek is en ertoe doet.

3.4 Aan de slag: trommeltje maken

MATERIAAL

- schoendoos
- papier
- schaar, lijm
- stiften, kleurpotloden, wasco's, verf,...
- eventueel foto's

De juryleden gaan zelf een trommeltje maken. Leg hen deze vragen voor:

- Wat zouden zij in hun doos steken?
- Waar zijn zij aan gehecht?
- Wat willen ze voor altijd bewaren?
- Welke spulletjes zouden zij als schat willen bewaren?

Laat hen dit tekenen en uitknippen en in hun doos steken. De juryleden kunnen er ook foto's insteken.

Als de juryleden geen inspiratie hebben, verwijst je naar de doos van oma Lina: stokken voor een drumstel...

3.5 Aan de slag: reclameposter

MATERIAAL

- stevig papier (minstens A3)
- papier
- schaar, lijm
- stiften, kleurpotloden, wasco's, verf,...

De juryleden gaan een reclameposter ontwerpen voor dit boek. Denk samen met hen na wat er allemaal op deze poster kan komen:

- Hoe ga je ervoor zorgen dat lezers tot dit boek worden aangetrokken?
- Hoe ga je ervoor zorgen dat lezers je reclameposter zien?
- Hoe ga je ervoor zorgen dat lezers weten om welk boek het gaat?
- Welke kleuren en technieken gebruikte Sanne te Loo? Gaan ze zelf in dezelfde stijl hun affiche maken of net niet?

De posters kan je ophangen in de klas of bibliotheek.

4. VERDER LEZEN

- De muis en de muur / Britta Teckentrup Gottmer, 2018) – prentenboeken, filosofie en denken
- De boom met het oor / Annet Schaap (Querido, 2019) – prentenboeken, fantasie, gevoelens
- Het ding / Simon Puttock (Luitingh-Sijthoff, 2018) – prentenboeken, filosofie en denken

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.